

Til:

NVE

Postboks 5091, Majorstuen

0301 OSLO

Stavanger 10.02.2013

Høringsuttalelse til Siragrunnen Vindpark

Det vises til konsekvensutredning fra Siragrunnen AS datert november 2012, med høringsfrist innen 10.02.2013.

Naturvernforbundets konklusjon:

Naturvernforbundet mener de negative konsekvensene av en utbygging av Siragrunnen Vindpark vil være for store, og at prosjektet derfor i sin helhet må avvises.

Søkanden med tilhørende fagrapporter bygger på eksisterende faktagrunnlag, og mye er svært tynt. Dersom NVE mot formodning skulle vurdere å gi konsesjon anmoder vi NVE om å kreve følgende tilleggsutredninger før dette vurderes:

1. At Siragrunnen vurderes etter de samme kriteriene som Rogaland sin Fylkesdelplan for vindraft eller Havvindplanen for å se om området i det hele tatt egner seg for utbygging.
2. At det kan dokumenteres at de kompenserende tiltak konsesjonssøker skisserer har en effekt i praksis.
3. At det gjennomføres undersjøiske undersøkelser av Siragrunnen for å kartlegge hele området mht marine naturtyper og biologisk mangfold.
4. At «undervannsl lyd fra vindkraftverk og mulig påvirkninger på pelagisk fisk» utredes.

Videre anmoder vi NVE om å kreve at det avsettes midler under driftsperioden som skal finansiere nedleggelsen; dvs sikre økonomi til å fjerne anlegget når driften er over og restaurere området slik at en får tilbake havbunnen slik den var før.

Her følger våre viktigste merknader:

1. Siragrunnen er det værst tenkelige stedet å legge en vindmøllepark.

a. Planområdet ligger for nært land

De kriteriene som listes opp i 1.3.4 *Onshore kontra offshore vindparker* som fordelene ved å legge vindkraftvirksomheter til havs, gjelder nettopp når anlegg legges til havs. Siragrunnen

ligger ikke til havs, men like ved land. Av den grunn faller to av punktene vekk, da en ikke kan si at avstanden til bebyggelse øker eller at friluft- og reiselivsinteressene er mindre. Av de 8 punktene som listes opp i kapittel 4, som konsesjonssøker har basert sitt lokaliseringsvalg på, er det kun punktet om sjødybde og infrastruktur en ikke kan avskrive helt/delvis. Dette betyr at dersom konsesjonssøker hadde fulgt sine egne kriterier, ville aldri Siragrunnen blitt valgt!

I kapittel 2.5.6 *Fylkeskommunale planer* trekker konsesjonssøker noen konklusjoner vi ikke er enige i. For det første sies det at fylkeskommunen har gitt signaler i sin fylkesdelplan for vindkraft om at landbaserte vinkraftanlegg bør bygges i Sør-Rogaland, og det påberopes at en utbygging av Siragrunnen dermed er i tråd med fylkesdelplanen. Naturvernforbundet mener at siden en har valgt å ofre store deler av urørt natur på land i Sør-Rogaland, så taler dette nettopp for at sjøområdet må få være i fred.

Videre siteres det fra fylkesplan for Vest-Agder (som ikke har fylkesdelplan for vindkraft) hvor det står at «Det bør ikke bygges flere vindmøller i Vest-Agder før det i plansammenheng og gjennom analyser av visuelle virkninger i forhold til landskap og natur, er dokumentert at det er områder som er egnet for vindmøller.» Dette taler også mot at Siragrunnen skal utbygges.

Sett i sammenheng med at det nå foreligger en Havvindplan der Siragrunnen ikke er blant de anbefalte områdene, kan vi ikke se at Siragrunnen er et egnet sted for vinkraftutbygging «til havs».

b. Vi har ikke råd til å miste mer INON

Utbyggingen vil medføre tap av 2 km² inngrepsfrie områder (INON), det er 2 km² for mye. Siden midten av 1990-tallet har det vært en politisk målsetting at inngrepsfri natur i størst mulig grad skal bevares for fremtida. Dette må snart begynne å bety at arealinngrep som fører til tap av slike områder må stoppes! De området som går tapt dersom Siragrunnen vindpark bygges ut er det største INON-området som er igjen langs den ytre kysten av Rogaland og mot svenskegrensa. Pga det enorme utbyggingspresset av kystnaturen, er det enda viktigere å ta vare på de få inngrepsfrie områdene som er igjen. Siragrunnen må ikke bygges ut for det vil medføre tap av en særegen kystnatur som er klassifisert som et INON-område.

c. Siragrunnen er det værst tenkelige stedet å legge et vindkraftanlegg mht fugl

Det planlagte vindkraftanlegget på Siragrunnen ligger midt i ruta for Norges mest konsentrerte fugletrekk. Her kommer fugl fra Grønland, Svalbard, Nord-Norge, Nord-Sverige, Nord-Finland og nordvest i Russland, i tillegg til fugl fra hele norskekysten – ansvarsarter, rødlistede arter, og vanlige arter, i store og små flokker. Dette skjer fordi disse fuglene benytter norskekysten som ledelinje når de trekker til og fra hekke- og overvintringsområdene sine. Dette trekket er karakterisert å ha internasjonal verdi, og er fuglenes «E-39». Trekkorridoren over Siragrunnen er smal og trang, fugler presser inn mot land når de passerer dette området – topografien gir en såkalt flaskehals effekt. Fugletellinger fra Lista fuglestasjon viser at 3/4 av alle fuglene som trekker forbi sør-norge går rett over planområdet pga dette fenomenet. Det foregår trekk av fugler i 10 av årests 12 måneder. De ulike fugleartene trekker på ulikt vis, og det vil etter vårt syn være praktisk sett umulig å gjennomføre kompensierende tiltak som kan hindre kollisjoner. Bare for å ta ett konkret eksempel: Ringgåsa er verdens minste gåsebestand med mindre enn 10.000 individer. De trekker over området i svært konsentrert flokk. Ringgåsas flygehøyde varierer alt etter vær og vind; dvs om det er motvind, medvind, god/dårlig sikt, nedbør, lyst eller mørkt osv. Konsesjonssøker får dette til å låte positivt i søknaden, men faktum er at det er en tikkende bombe for arten. Har en flaks kan det gå bra i mange år, men plutselig et år vil forholdene være slik at Ringgåsas flygehøyde er akkurat i rotorhøyde – og så godt som hele

bestanden kan utradere på en gang. Dette vil også gjelde for mange andre arter som lom og alkefugler.

Videre presenterer konsesjonssøker et forslag om å bruke radar som et avbøtende tiltak for å unngå kollisjoner. Konsesjonssøker drøfter imidlertid ikke problemstillingene inngående nok, og de som leser søknaden uten å vite noe om trekkvaner kan narres til å tro at dette kan fungere. Spørsmålet en må stille seg er jo hvor en skal legge lista – hvor stor må en flokk være før radaren stopper vindmøllene? Skal grensa gå på 100 individer, 1000 individer? Hva da med den rødlistede storlomen som ikke flyr i flokk? Det vil med andre ord være en rekke praktiske problemstillinger her som en ikke klarer å ta høyde for, og opplegget med radar vil etter vårt syn ikke være et tilstrekkelig tiltak for å unngå kollisjoner i et så aktivt trekkområde som Siragrunnen er.

Over Siragrunnen er trekkorridoren smal, tettheten av trekkende fugl er høy og trekkaktiviteten foregår nesten hele året rundt. Det må nødvendigvis være lite optimalt for et vindkraftselskap å måtte stenge av turbiner hver gang det passerer fugler! Og om de nå skal stoppe turbinene, vil de kunne stanse dem raskt nok i forhold til fuglenes flygehastighet? Etter det vi vet finnes det ingen dokumentasjon om hvordan en slik radar fungerer i bruk og om det har noen effekt for fugler. Det vi imidlertid vet er at det er vanlig å benytte slike radarer i planleggingsfasen av en eventuell vindkraftutbygging – for å avdekke hvor fugletrekket går og dermed la være å sette vindturbinene der (Forskningsrådets BirdWind prosjekt)!

Videre må vi legge til at området ved og rundt Siragrunnen også benyttes av de stedlige fuglene til forflytninger utenom vår- og høsttrekket – noe som også representerer en kollisjonsfare.

Områder med fugletrekk som går i en smal trekkorridor, som har høy tetthet av trekkende fugl over et langt tidsrom må prinsipielt frarådes utbygd av hensyn til fugler. Naturvernforbundet mener vi har både et nasjonalt og internasjonalt ansvar, mht dette fugletrekket. Det er den viktigste trekk korridoren i Norge og er blant de største migrasjonene av fugl som foregår mellom det nordvestlige hjørnet av Europa og overvintingsområdene i Mellom- og Sør-Europa, Sahel i Afrika og Storbritannia. Norge har ratifisert Bernkonvensjonen (Conservation of European Wildlife and Natureal Habitats), og det vil være i strid med denne å gjennomføre utbygginger som truer et så viktig internasjonalt fugletrekk. I tillegg har vi ratifisert Bonnkonvensjonen om bevaring av trekkende arter. AEWAs (African-European Waterbird Agreement), som er en avtale om vern av trekkende vannfugl, ligger under Bonnkonvensjonen. Siragrunnen må av hensyn til fuglene derfor ikke bygges ut.

d. Siragrunnen er et unikt gyte- og leveområde

En tilsvarende grunne og fiskebanke finner man ikke maken til mellom Svenskegrensa og Stadt. Når havet har skapt en slik grunne, som er omgitt av dypere farvann, vil det være som en oase med helt spesialtilpassede planter og dyr. En oase som er særdeles viktig mht produksjon av biomasse.

Særlig er området viktig for hummeren som er klassifisert som NT i den nasjonale rødlista fra 2010. Det er ikke uvesentlig for hummerbestanden at 73 dekar, eller et samlet areal på 10,2 fotballbaner, blir endret/ødelagt. Norge har brukt store ressurser på å få opp hummerbestanden ved å frede rognhummer, innføre minstemål og regulere fiskeperioder og teineutforming. Det er således ikke forståelig at det skal være mulig å ødelegge et slikt område etter at den nye naturmangfoldloven har trådt i kraft. Naturmangfoldloven tar som kjent noen grep for ikke bare å sikre en isolert art, men også sikre artens leveområde fordi en nå har erkjent at for å berge en art må en selvsagt berge området den lever i. Sånn sett skulle Siragrunnen vært vurdert som et område som skulle vært med i Nasjonal marin verneplan!

Siragrunnen er ikke bare viktig for hummeren. NVG-silda har vendt tilbake og bruker området som gyteplass. Den viktige oase-effekten gjør at områdene rundt forsynes av mat og blir svært rike på både fisk og skaldyr.

I all hovedsak har vi vurdert området rent biologisk, og ikke kommersielt ut i fra fiskeriinteresser – selv om dette også er vektige grunner både kulturhistorisk og samfunnsmessig. Vi regner imidlertid med at næringen selv vil belyse disse interessene. Vi støtter imidlertid fiskarlagets bekymring mht undervannslidens påvirkning av pelagisk fisk, og at dette ikke er godt nok konsekvensutredet i søknaden.

Av hensyn til livet i havet må Siragrunnen ikke utbygges.

e. Området er et nasjonalt verdifullt natur- og kystkulturlandskap

Områdene som berøres av en eventuell utbygging av Siragrunnen er et nasjonalt verdifullt natur- og kystkulturlandskap, med rike og særprega kulturminnemiljø og opplevelseskvaliteter, jfr. naturmangfaldloven kap. 1 (formål og virkeområde). En vindmøllepark plassert på Siragrunnen vil visuelt være svært dominerende og det vil dermed virke ødeleggende for stedets kvaliteter. Vi nevner spesielt stedene Hidra, Ana-Sira, Sogndalstrand, Rekefjord og Nesvåg. I dag ses Sogndalstrand, som er et verna kulturmiljø, i en sammenheng med et intakt kulturlandskap og det åpne havet. Disse spesielle kvalitetene vil etter vårt syn bli helt rasert dersom en tillater utbygging av Siragrunnen. I tillegg til den visuelle påvirkningen vil støy være en utfordring for beboerne i influensområdet og de som bruker området.

Av hensyn til verdifulle natur- og kystkulturlandskap må ikke Siragrunnen bygges ut.

2. Søknaden gir ikke god nok oversikt

a. Bildebruk/kartutsnitt viser bare deler av området

Det er påfallende mange kart som ikke viser hele området, f.eks s. 14, 74 og 79 i konsesjonssøknad og konsekvensutredning, s. 9 og 29 i konsekvensutredningen for naturmiljø, og s. 13 i konsekvensutredning for marinbiologi, fiskeri og havbruk.

Det er kritikkverdig av konsesjonssøker å bare vise fragmenter av områder som skal belyses. Vi hadde forventet en bedre oversikt. Dette er ett av eksemplene på mangelfull dokumentasjon.

b. Faktagrunnlaget er tynt

Konsesjonssøker har basert sitt grunnlag på eksisterende informasjon. De sier selv i konsekvensutredningen for naturmiljø at dette generelt er lite detaljert og at beskrivelsen av marine naturtyper i Naturbasen er svært mangelfulle. Til tross for dette har de ikke kompensert manglene ved å gjøre egne undersøkelser. De marine naturtypene er ikke verifisert i felt.

I konsesjonssøkers vurderinger av de ulike konsekvensene syns vi at det i svært liten grad legges relevante argumenter til grunn. Det skrives litt generelt om det en vet om de ulike artene, uten at en kommer konkret inn på konsekvensene av den planlagte utbyggingen for disse artene på Siragrunnen. Og så trekkes det en konklusjon som stor sett ender med ubetydelig eller liten negativ konsekvens. Vi klarer ikke å se at det er mulig å avgjøre konsekvensene for f.eks. hummeren uten å ha gode oppdaterte kartlegginger av både habitat og bestand. Søknaden underkommuniserer de negative konsekvensene, og konklusjonene synes for oss å være gjort ut i fra synsing.

c. Forholdet til naturmangfoldloven og konsekvensene for omkringliggende områder neglisjeres

Konsesjonssøker neglisjerer konsekvent negative konsekvenser ved å definere arter og tema ut av planområdet. F.eks. defineres fuglene på Fokksteinane å ligge i influensområdet, og at de dermed ikke inngår som biologisk mangfold i selve vindparkområdet. Nå er det engang slik at sjøfugler kan fly, og at de hekker/hviler på land og at de driver næringssøk der maten finnes. Fuglene på Fokksteinane benytter Siragrunnen som spisskammers. Og når sjøfuglene er der, er også havørna der.

Det samme gjelder for konsekvensene for landskapsvernområder. Formålet med Flekkefjord landskapsvernområde er å ta vare på et representativt og særpreget landskap med: åpne sjøflater, urørt skjærgård og mektig lynghei. De sier slike områder er viktige for: biologisk mangfold, truede og sårbare plante- og dyrearter, og et variert kulturlandskap med fornminner og nyere tids kulturminner.

Det går ikke an etter vårt syn å definere Flekkefjord landskapsvernområdet ut av planområdet, og dermed neglisjere effekten en slik utbygging vil ha for opplevelsen av å være der. Når de som bor i landskapsvernområdet må forholde seg til en rekke regler mht hva de får lov til å gjøre av endringer, virker det som et hån mot disse at det skal være mulig å forandre hele landskapet rett utenfor strandlinja!

d. Forretningsmodell for Siragrunnen vindpark – lønnsomhet?

I kapittel 1.4 sies det at utbyggingen skal bygges uten noen form for offentlig tilskudd eller støtte ordninger, og for å få lønnsomhet sies det at prosjektet skal knyttes til elektrifiseringen av sokkelen. Det er imidlertid ikke bestemt at sokkelen skal elektrifiseres, og utregninger kan tyde på at det hverken vil være lønnsomt eller ha klimaeffekt å gjøre det heller. Iht. dokumentaren Et slag i luften? (Brennpunkt 25.09.12) stilles det en rekke kritiske spørsmål til vindkraftutbygging, og det sies at oljeselskapene ikke planlegger å elektrifisere sokkelen.

Konsesjonssøker nevner ingenting om hvordan det skal legges opp til at driftsselskapet skal ha råd til å fjerne anlegget ved nedleggelse, dvs etter 25 år. De antar bare at skrapverdien av vindturbinene i stor grad vil dekke kostnadene knyttet til nedleggelsen av vindparken. Videre sies det ingenting om restaurering av natur. Vi kommer til å kreve at dersom vindmølleparken utbygges, må det settes krav om at det avsettes tilstrekkelige midler i driftsperioden til et fond. Dette for å sikre at det er penger til å ikke bare fjerne anlegget, men også restaurere området slik at en får tilbake havbunnen slik den var før, når driftsperioden er over.

Med hilsen
Naturvernforbundet i Rogaland

Eirin Hivand Haneberg
Styreleder

Erik Thoring
Daglig leder